

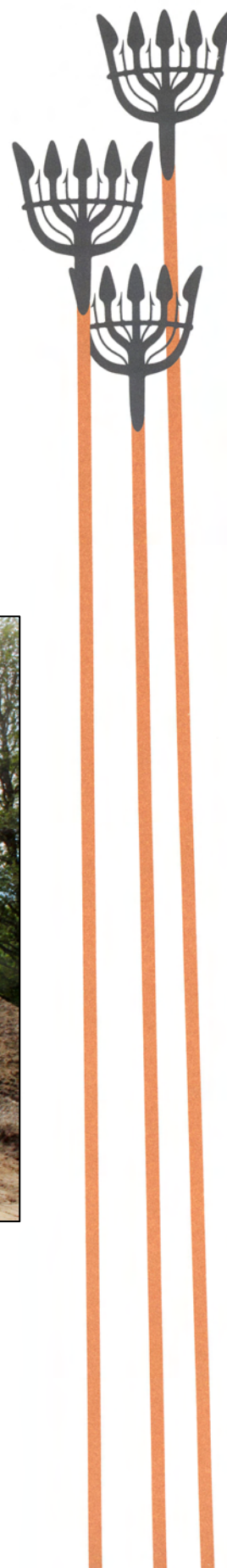
Marielund 3:2

Särskild utredning

Nättraby socken, Karlskrona kommun

Blekinge museum rapport 2013:22
Arwo Pajusi

Innehåll

Inledning och bakgrund	2
Topografi och fornlämningsmiljö	2
Fältarbetets genomförande.....	3
Resultat.....	6
Administrativa uppgifter	7
Bilaga 1	8
Fyndtabell Blm 28527:1.....	8
Bilaga 2	8
Schaktbeskrivning Marielund 3:2	8
Bilaga 3	12
Vedlab	12
Bilaga 4	14
C-14 datering.....	14

Inledning och bakgrund

Utredningsområdet är beläget på Nättrabyåns östra åbrink. Inför anläggande av en pumpstation har tidigare genomförts en särskild utredning (*Ist dnr 431-1489-10, Blekinge museum rapport 2011:14*) och en arkeologisk förundersökning (*Ist dnr 431-2826-10*) av påträffade boplatslämningar, RAÄ Nättraby 150 och 151. Fornlämningarnas utbredning kunde inte avgränsas inom förundersökningsytan då en vattenintagsledning skulle anläggas och anslutas från ett vattenintag strax söder om.

I samband med anläggandet av pumpstationen lades schaktmassor upp över en stor del av platån i anslutning till läget för intagsledningen. Även det område som täcktes av schaktmassorna var föremål för utredning för att undersöka om fornlämningar kan ha kommit till skada vid hanteringen av schaktmassorna, en yta som omfattar ca 40 x 50 meter. (*Ist FFU dnr 431-1008-13*)

Topografi och fornlämningsmiljö

Det aktuella undersökningsområdet ligger på gården Marielunds ägor ca 1,5 km norr om samhället Nättraby, i direkt närhet av Nättrabyån. Området utgörs av ängsmark vilken sluttar åt väster ner mot ån. Den högsta delen ligger i nordöst och är belägen på 25 meters höjd över havet. Intill utredningsområdet löper banvallen för den nedlagda järnvägen mellan Nättraby-Alnaryd.

Fig 1 Undersökningsområdet markerat på Vägkartan resp. Terrängkartan

I direkt anslutning till utredningsområdet är sedan tidigare RAÄ Nättraby 150 samt 151 kända. I närområdet finns lämningar som grovt kan dateras till bronsålder-järnålder, vilka främst utgörs av gravområden på höjdlagen. Den närmast liggande registrerade fornlämningen utgörs av ett gravfält med ett 25-tal stensättningar som ligger uppe på ett krönläge ca 600 meter sydost om det nu aktuella området (*RAÄ Nättraby 166 m.fl.*). På Ekebacken ca en kilometer åt sydöst ligger ett flertal rösen och stensättningar, samt tre skålgropsblock i anslutning till flackare åkermark. Ca en kilometer åt söder på den västra sidan av Nättrabyån påträffas ytterligare ett område med totalt sju stensättningar (*RAÄ Nättraby 91*). Kunskapsläget för Nättraby socken utgörs i övrigt av inventeringar samt äldre undersökningar av enstaka stensättningar.

Fig 2 Fornlämningsöversikt

Fältarbetets genomförande

Blekinge museum genomförde under tre arbetsdagar en särskild utredning inför anläggande av vattenintag från Nättrabyån på fastigheten Marielund 3:2, Karlskrona kommun. Utredningen omfattade två områden, vilka med hänsyn till planeringen av arbetet skulle utredas vid två separata tillfällen.

Bild 1- 2 Marielund utredning fas 1. Foto mot N

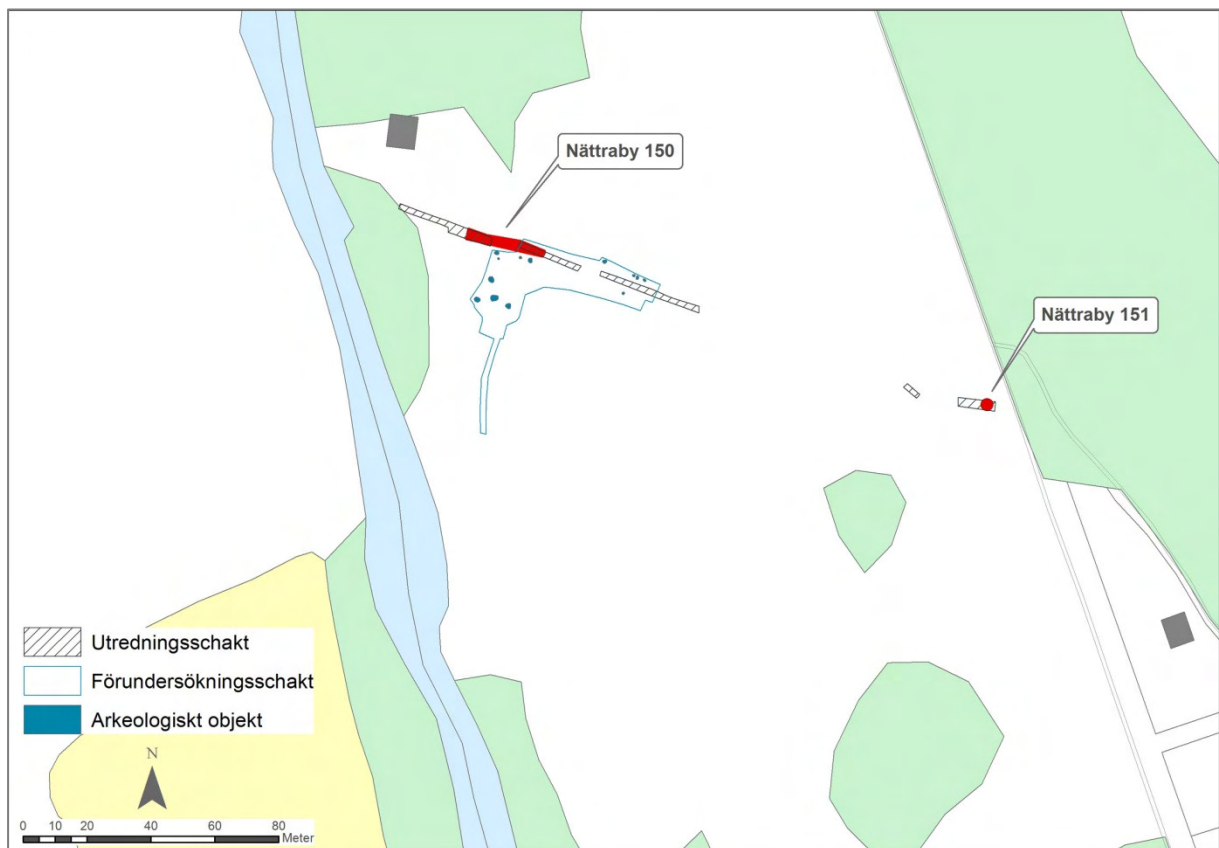

Fig 3 Schaktöversikt utredningsschakt och förundersökningsschakt

Inom område 1 genomfördes sökschaktning under en arbetsdag i juni. Stora delar av ytan var omgrävd och sönderkörd. En eventuell anläggning kunde konstateras i form av ett stolphål/grop.

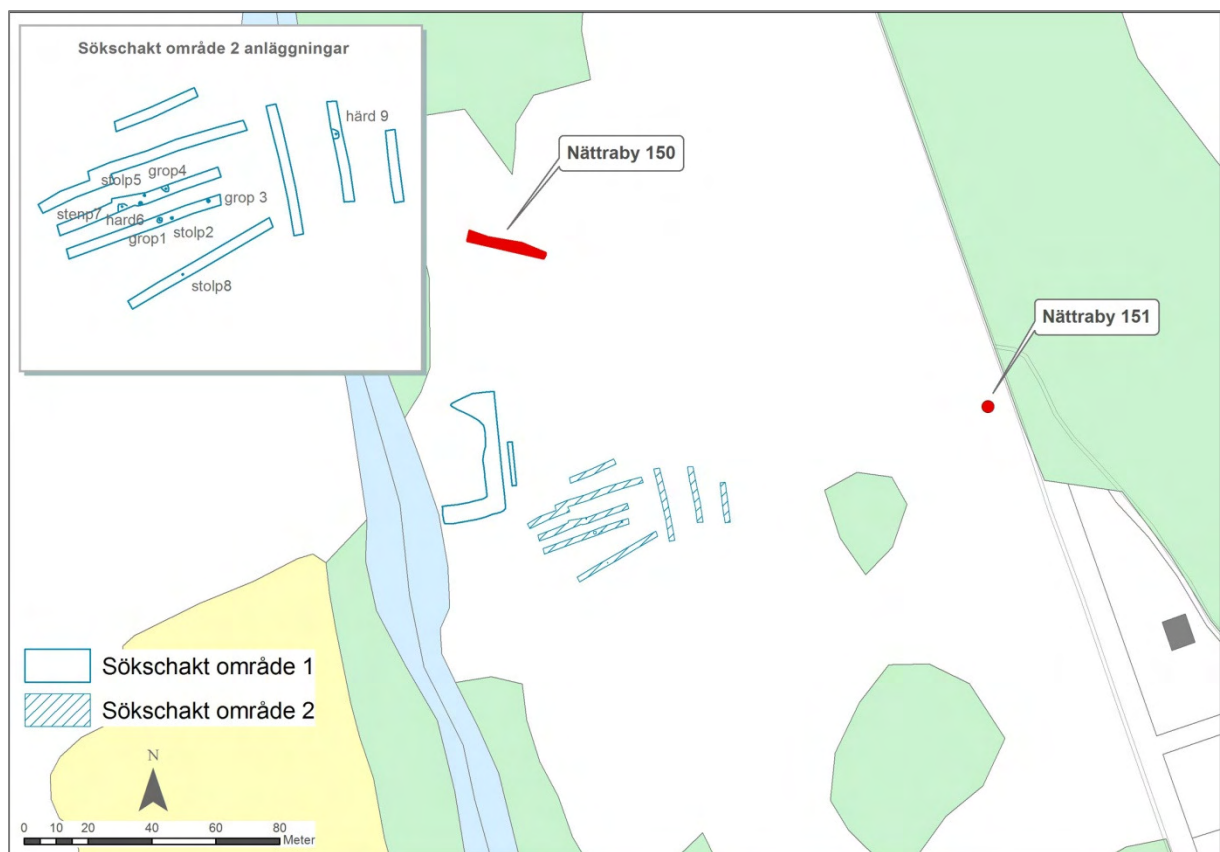

Fig 4 Schaktöversikt arkeologisk utredning sökschakt område 1 och 2

Bild 3 Marielund utredning fas 2. Foto mot NV

I samband med anläggandet av pumpstationen lades schaktmassor upp på strandplatån i anslutning till den planerade intagsledningen. Deponin omfattar en yta av ca 2 000 m².

Sökschaktning av område 2 genomfördes den 24:e september. Inom öppnade ytor kunde totalt nio anläggningar konstateras. Det handlade om förmodade stolphål, gropar samt två

härदार, varav en kan dateras till 1800/1900 -tal, genom fynd av glas samt järnskrot. Vid ytrensning av den andra härden (*hård 6*) framkom två keramikskärvor. Dessa kan ges en trolig datering till yngre bronsålder/äldre järnålder. Efter samråd med länsstyrelsen togs ett makroprov i hård 6. Makroprovet floterades och prover togs för vedartsanalys. Provet, tyvärr av mycket smulig karaktär, är troligtvis kol från al. Provet sändes till Ångströmlaboratoriet för analys och daterades till 2713 ± 32 BP, vilket kalibrerat ger 865 ± 31 BC, 2σ .

Bild 4 Marielund schakt 1 med anläggningar. Foto mot SV

Bild 5 Marielund hård 6

Resultat

Utredningen omfattade två områden, vilka med hänsyn till planeringen av arbetet skulle utredas vid två separata tillfällen. Inom område 1 genomfördes sökschaktning under en arbetsdag i juni. Stora delar av ytan var omgrävd och sönderkörd. En eventuell anläggning kunde konstateras i form av ett stolphål/grop. Sökschaktning av område 2 genomfördes den 24:e september. Inom öppnade ytor kunde totalt nio anläggningar konstateras. Det handlade om förmodade stolphål, gropar samt två härदार, varav en kan dateras till 1800/1900 -tal, beroende på glasfynd samt järnskrot. Vid ytrensning av den andra härden (*hård 6*) framkom två keramikskärvor. Dessa kan ges en trolig datering på yngre bronsålder/äldre järnålder. Efter samråd med länsstyrelsen togs ett makroprov i hård 6. Makroprovet floterades och prover togs för vedartsanalys. Provet, tyvärr av mycket smulig karaktär, är troligtvis kol från al. Provet

sändes till Ångströmlaboratoriet för analys och daterades till 2713 ± 32 BP, vilket kalibrerat ger 865 ± 31 BC, 2σ .

Sammantaget med det aktuella resultatet tillsammans med resultaten från utredningen 2010 och förundersökningen 2012 kan området tolkas som varande ett ytterområde till en boplats. För stunden motiverar ovanstående resultat inte några vidare förundersökningar. Skulle området i framtiden omfattas av exploatering är dock en förundersökning nödvändig.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet:	431-1008-13
Blekinge museum dnr:	13-181-3
Undersökningstid:	2013-06-10 – 2013-09-25 (tre arbetsdagar)
Personal:	Arwo Pajusi
Läge:	62F 3dS Rosenholm
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn:	x: 6231024 y: 532384
Dokumentation:	Mätdata samt digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.
Fynd:	Blm 28527:1
Kartanvändning:	©LMV dnr 2013/00859

Bilaga 1

Fyndtabell Blm 28527:1

Fnr	Kontext	Fynd-material	Vikt (g)	Antal	Anmärkning
1	Grop schaktfynd	1 Keramik	14	2	Två skärvor, låg samman vid fyndet. De har ursprungligen suttit ihop/passar. Keramiken är av yngre bronsålders-äldre järnålderskaraktär.

Bilaga 2

Schaktbeskrivning Marielund 3:2

Schakt nr	1
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	30
Bredd (m)	1,6
Lager	0,3-0,5 m tj matjordslager
Undergrund	Gråbrun lera i SV för att mot NÖ övergå i grågul sand.
Anläggningar	Grop 1 m diam, grop 0,5 m diam samt förmodat stolphål 0,35 m diam
Fynd	Blm 28527:1
Övrigt	

Schakt nr	2
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	33
Bredd (m)	1,6
Lager	0,2-0,5 m tj matjordslager.
Undergrund	Gråbrun lera i SV för att mot NÖ övergå i grågul sand.
Anläggningar	Grop/stenlyft 1,1x0,8 (N-S), förmodat stolphål 0,3 m diam, hård 0,6 m diam samt

	stenpackning 1,5x1 m (NÖ-SV).
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	3
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	40
Bredd (m)	1,6
Lager	0,15–0,4 m tj matjordslager
Undergrund	Gråbrun lera i SV för att mot NÖ övergå i grågul sand.
Anläggningar	I schaktets Ö-del är ställvis rester av äldre täckdike.
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	4
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	17
Bredd (m)	1,6
Lager	0,15–0,3 m tj matjordslager.
Undergrund	Grågul lera.
Anläggningar	
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	5
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	30
Bredd (m)	1,6
Lager	0,2-0,5 m tj matjordslager
Undergrund	Grågul slitig sand
Anläggningar	Grop 0,2 m diam
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	6
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	25
Bredd (m)	1,6
Lager	0,2-0,6 m tj matjordslager
Undergrund	Grågul siltig sand i S. I N är ställvisa järnutfällningar i en övrigt rödgul sand.
Anläggningar	
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	7
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark.
Längd (m)	20
Bredd (m)	1,6
Lager	0,2-0,4 m tj matjordslager

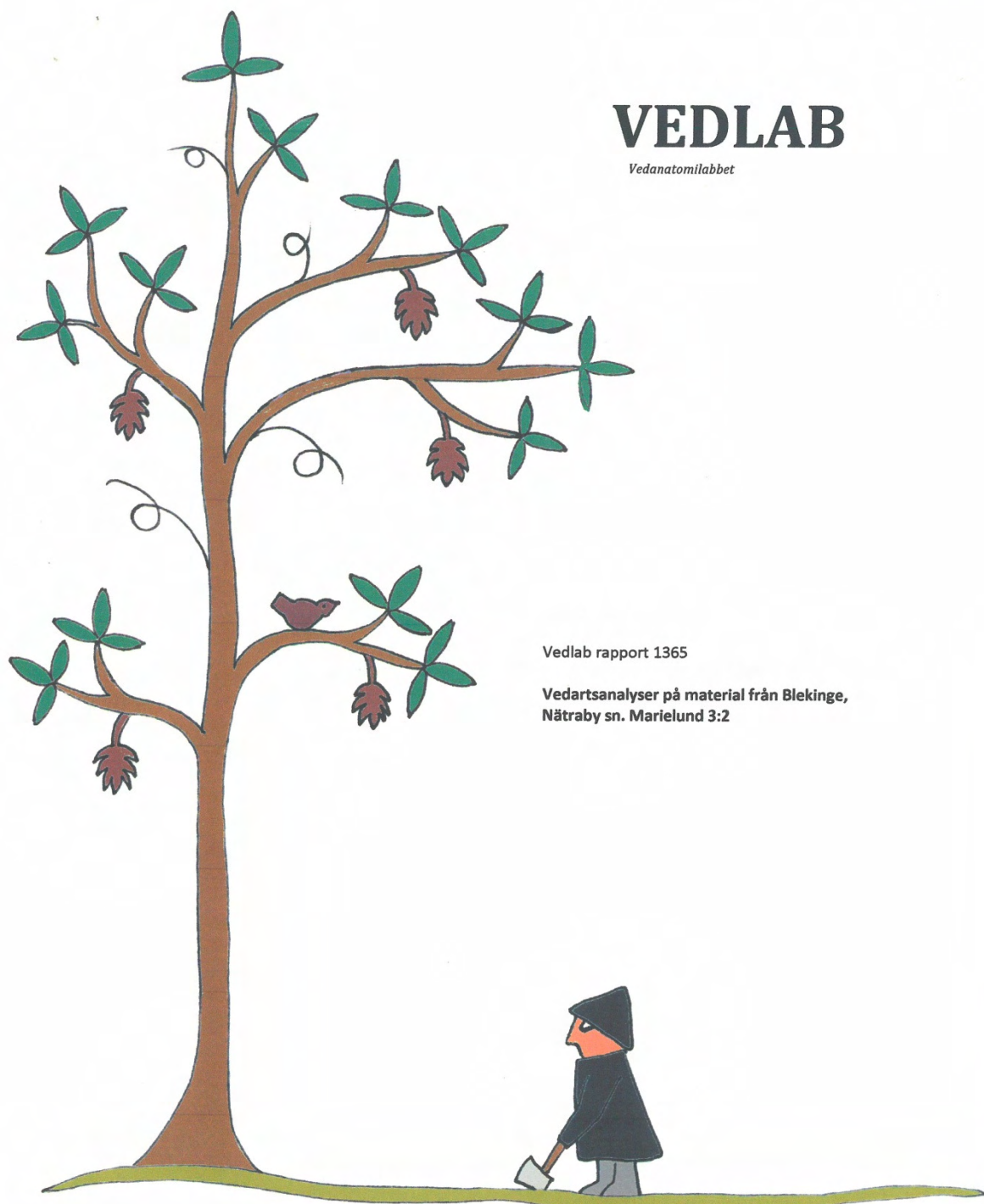
Undergrund	Grågul siltig sand i S. I N är ställvisa järnutfällningar i en övrigt rödgul sand.
Anläggningar	Härd 2x1 m (N-S) Modern (buteljglas)
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	8
Topografiskt läge	Flack, lätt V-sluttande betesmark
Längd (m)	12
Bredd (m)	1,6
Lager	0,3-0,5 m tj matjordslager
Undergrund	Grågul siltig sand i S. I N är ställvisa järnutfällningar i en övrigt rödgul sand.
Anläggningar	
Fynd	
Övrigt	

Schakt nr	9
Topografiskt läge	Flack lätt Ö-sluttande betesmark.
Längd (m)	10
Bredd (m)	1,6
Lager	0,2-0,4 m tj matjordslager (återpåfört)
Undergrund	Påförda lermassor 1,4–1,6 m tj.
Anläggningar	
Fynd	
Övrigt	

Bilaga 3

Vedlab

VEDLAB

Vedatomilabbet

Vedlab rapport 1365

Vedartsanalyser på material från Blekinge,
Nätraby sn. Marielund 3:2

Adress:
Kattås
670 20 GLAVA

Telefon:
0570/420 29
E-post: vedlab@telia.com

Bankgiro:
5713-0460
www.vedlab.se

Organisationsnr:
650613-6255

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 1365

2013-11-04

Vedartsanalyser på material från Blekinge, Nätraby sn. Marielund 3:2

Uppdragsgivare: Arwo Pajusi/Blekinge läns museum

Arbetet omfattar ett kolprov från en härd.

Provet är mycket litet och innehåller bara smulat kol. Jag har översiktligt gått över materialet med 250 ggr förstoring. Enligt min bedömning finns inte kol från barrträd eller björk. Möjligen är åtminstone en del av kolet från al. Al är lämpligt för datering men det kan även finnas andra trädslag i materialet

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
Härd 6		Härd	<0,1g	<0,1g	-	-	

Erik Danielsson/VEDLAB
Kattås
670 20 GLAVA
Tfn: 0570/420 29
E-post: vedlab@telia.com
www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Al Gråal Klibbal	<i>Alnus sp.</i> <i>Alnus incana</i> <i>Alnus</i> <i>glutinosa</i>	120 år	Klibbalen är starkt knuten till vattendrag. Gråalen är mer anpassningsbar	Motståndskraftigt mot fukt. Brinner lugnt och ger mycket glöd.	Klibbalen kom söderifrån ca 5000 f.Kr. Gråalen vandrar in norrifrån ett par tusen år senare

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomy 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

Bilaga 4

C-14 datering

UPPSALA
UNIVERSITET

Angströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Angströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 - 471 30 59

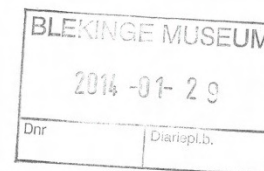
Telefax:
018 - 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Uppsala 2014-01-27

Arwo Pajusi
Blekinge museum
Borgmästareg. 21
371 35 KARLSKRONA

Resultat av ¹⁴C datering av träkol från Marielund 3:2, Nättraby socken, Blekinge.

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ¹⁴C-innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO₂-gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	δ ¹³ C‰ VPDB	¹⁴ C age BP
Ua-47792	Härd 6	-25*	2 713 ± 32

* Schablonvärde

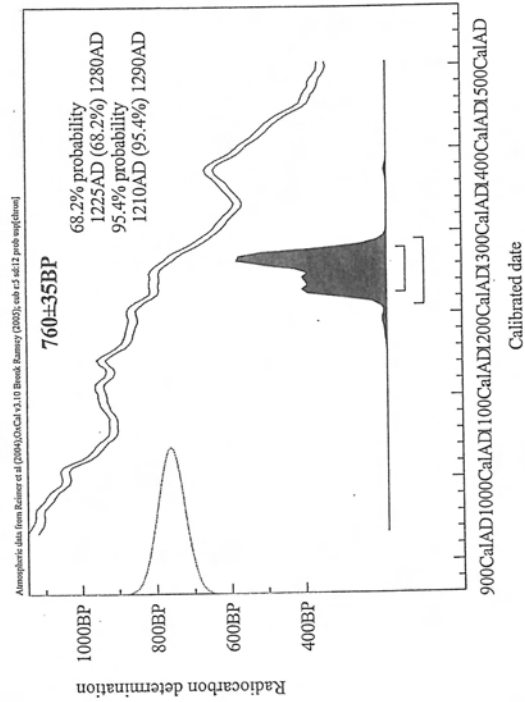
Med vänlig hälsning

Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

Förklaring till kalibreringsutskrift från programmet OxCal

teknisk ^{14}C ålder BP (before present=år 1950) beräknad med $T_{1/2}=5570$ år

referens till kalibreringsdata och kalibreringsprogram

kalibrerad ålder 1σ och 2σ
(siffran inom parentes anger delintervalllets
sannolikhet om 1σ eller 2σ motsvarar fler
än ett intervall)

vertikal axel anger teknisk ^{14}C ålder BP

kalibreringskurvan

kalibrerad ålders sannolikhetsfördelning

horisontell axel anger kalibrerad (kalendarisk) ålder

